

't Bieteutje

Tweemaandelijks tijdschrift van WIELEWAAL MARKVALLEI
J.N.M. MARKVALLEI

Jaargang 16 nr. 1.

Veldspitsmuis

Afgiftekantoor : 2320 Hoogstraten
V.U. : Wim Verschraegen, Minderhoutsestraat 125, 2322 Minderhout

voorzitter : Marcel Adriaensen
Vennweg 2
2321 Meer
03/315.90.40

Stijn Leestmans
's Boschstraat 17
2320 Hoogstraten
03/314.60.14

sekretaris :

Geert Brosens
Kerkstraat 48
2328 Meerle
03/315.74.41

penningmeester :

Ingrid Brosens

natuurbehouds - Jef Leestmans
natuurhistorisch - 's Boschstraat 17
sekretaris : 2320 Hoogstraten
03/314.60.14

Tom Verschraegen
Minderhoutsestraat 125
2322 Minderhout
03/314.67.25

milieubeschermingssecr. : Jef Leestmans

Els Tanghe, 03/669.98.18

pers-en promotie :

Ingrid Brosens
Kerkstraat 48
2328 Meerle, 03/315.74.41

materiaalverantw. :

Inge Mesuere, Koen Michielsens,
Geert Brosens

piepverantwoordelijke :

Ingrid Brosens

conservators : *De Halsche Beemden* : Tom Verschraegen
Jan Spannenburgmuseum : Jos Vorrsekmans
Hal 14
2322 Minderhout
03/315.76.26
co-conservator J.S.-museum : Jos Verschraegen, 03/314.67.25

Bieteutje : *hoofredacteur en V.U. :* Wim Verschraegen, Minderhoutsestr. 125, 2322 Minderhout

contactpersonen werkgroepen :

V.W.G. : Jef Leestmans (WW), Stijn Leestmans (J.N.M.) **P.W.G.** : Jack Govaerts (WW), Inge Mesuere (J.N.M.)
A.R.W.G. : Bart Hoeymans (J.N.M.) **K.W.G.** : Geert Brosens (J.N.M.)
Z.W.G. : Danny Daelemans, Ingrid Brosens (J.N.M.) **M.W.G.** : Els Tanghe (J.N.M.)
V.B.W.G. : Wim Verschraegen, Ingrid Brosens (J.N.M.) **Pi W.G.** : Ingrid Brosens (J.N.M.)

Leden van andere afdelingen kunnen zich **abonneren** op het Bieteutje door overmaking van **150 Fr** op rek.nr. 646-2200711-86 o.n.v. *J.N.M. Markvallei* met vermelding van "**Bieteutje 1997**"

lidgeelden : *J.N.M. :* 500 Fr (13 t.e.m. 25 jaar) **Wielewaal :** 600 Fr op 000-0319785-73
450 Fr (8 t.e.m. 12 jaar)
250 Fr (bijlid) op 001-2280592-04

Reservatenfonds Hoogstraten :

035-1758415-40

Activiteitenkalender

* Zondag 5 januari : NIEUWJAARSWANDELING 'GROOT SCHIETVELD' te Brecht

Hier bent u onnoemelijk aan toe ! De tijd van kersmenu's, nieuwjaarsborrels en overdadige zoetigheid is gepasseerd; tijd voor een winterse tocht door de mooiste heide van de provincie Antwerpen.

ook voor
PIEP

afpraak : 09.00 't lokaal tot (afhankelijk van het weer) (eigen vervoer)

meebrengen : pic-nic

verantw. : Jef Leestmans

* Zondag 12 januari : GANZEN OP DE BLEKE HEIDE (CHAAM)

Elk jaar opnieuw reizen we naar Zeeland voor duizenden ganzen te zien. We zouden bijna vergeten dat er ook in onze directe omgeving ganzen overwinteren. En nog niet zo maar een gewone gans: *taigarietganzen* uit het hoge noorden ! De Bleke Heide is speciaal voor deze ganzen aangekocht als overwinteringsgebied.

ook voor
PIEP

afpraak : 13.30 't lokaal (eigen vervoer)
14.00 Meerle Oosteneinde

verantw. : Geert Brosens

* Zondag 26 januari : BUSREIS ZEELAND

Goeie wijn behoeft geen krans.

Als je 't niet doet voor de duizenden rotganzen, brandganzen, grauwe ganzen, kolganzen of voor de zaagbekken en te verwachten zeldzaamheden, doe het dan maar gewoon voor de gezelligheid !

afpraak : 07.00 (ten laatste) Kerk van Hoogstraten

inschrijven : voor 15 januari bij Marcel Adriaensen (03/315.90.40)

prijs : Wielewaal : 450 BEF J.N.M. : 300 BEF

meebengen : zeer warme kledij, voldoende eten en drinken, verrekijker, vogelgids, ...

verantw. : Marcel Adriaensen

* Zaterdag 1 februari : DIAREEKS 'VLEERMUIZEN'

Jef Vrelust is een prominent JNM'er van afdeling Neteland. Hij heeft een vergunning tot onderzoek van deze mysterieuze zoogdieren en heeft vele uren nachtrust gebannen voor vleermuisstudie in forten en daarbuiten.

Tijd voor bijscholing over een diereengroep uit onze onmiddellijke omgeving.

afpraak : 20.00 Jan Spanneburgmuseum

verantw. : Tom Verschraegen

*** Maandag 10 februari : DIAREEKS 'NATUUR IN HOOGSTRATEN' in het rusthuis**

Wie deze diareeks gemist heeft tijdens de verenigingsavond, heeft nu de kans om deze reeks te gaan bekijken in het rusthuis te Hoogstraten.

afpraak : 19.00 tot 20.00 in het rusthuis te Hoogstraten

verantw. : Marcel Adriaensen

*** Zaterdag 15 februari : DIAREEKS 'PARC NATURAL REGIONAL LA BRENNE in april'
DIAREEKS 'FIETSTOCHT DOORHEEN AMERIKA'**

Tijdens deze avond zullen we kijken naar dia's over de natuur in april in het Franse natuurpark 'La Brenne' en de natuur die Dimitri Van Pelt mocht beleven op zijn meer dan 2 maanden durende fietstocht doorheen Amerika.

afpraak : 20.00 Jan Spanneburgmuseum

verantw. : Wim Verschraegen

*** Zondag 23 februari : BEZOEK KALMTHOUTSE HEIDE**

afpraak : 08.30 't lokaal tot ± 13.00 (eigen vervoer)
best opgeven bij Stijn L. voor 10/2 om te zien of we voldoende auto's hebben

verantw. : Stijn Leestmans (tel. : 03/314.60.14)

ook voor
PIEP

*** Zondag 9 maart : PIEPNATUURKWIS**

Laat die Wielewalers en oude JNM'ers maar zeuren over een roodkeelpieper of een of ander soort gras. Wij houden lekker een kwis zonder latijnse namen en ander gezwam.
Natuurlijk komen wij !

afpraak : 14.00 't lokaal

verantw. : Ingrid Brosens

ook voor
PIEP

*** Zondag 16 maart : BEZOEK AAN DE LIEREMAN TE OUD-TURNHOUT**

Onder leiding van Dirk Geysels zullen we een bezoek brengen aan de Liereman. Een gebied waar al tientallen jaren wordt gezwogd en met resultaat. Verboste partijen zijn weer verworden tot gagestruwelen met de nodige blauwborstjes, in enkele weiden wordt er begraasd met pony's waardoor de rugstreeppadjes weer talrijk voorkomen en het gebied ziet er zonder meer prachtig uit. Een groot(s) natuurreserveaat !

afspraak : 13.30 Kerk (Sint-Bavel) te Oud-Turnhout (eigen vervoer)

verantw. : Marcel Adriaensen

*** Zaterdag 22 maart : DE GROTE MARKVALLEI NATUURKWIS !**

Op deze Markvalleinatuurkwis worden zeer vele Wielewalers en oudere (+ 16 jaar) J.N.M.-ers verwacht om hun kennis te testen. Zijn J.N.M.-ers inderdaad dommer dan Wielewalers ? Of omgekeerd ?

afspraak : 20.00 Jan Spanneburgmuseum

verantw. : Wim Verschraegen & Ingrid Brosens

*** Zondag 13 april : VOORJAARSBLOEIERS IN HET LINDENBOS**

Koen Pans zal ons gidsen in zijn nieuwe thuisbasis Linden. We zullen kennis maken met de voorjaarsbloeiers in het Lindenbos. Meer info in het volgende bieteutje.

DEADLINE BIETEUTJE : Vrijdag 21 maart

VARIA

* volleybal : iedere Vrijdag van 19.00 tot 12.00 in de sporthal van de lagere school te Meer

* dia-avonden Vogelrevalidatiecentrum te Zundert 20.00 :

- dond. 9 jan. : Wilde ganzen in Nederland
- dond. 23 jan. : info-avond Vogelbescherming Nederland
- dond. 6 febr. : steen-en boommarker
- dond. 6 maart : dialezing (onder voorbehoud)

* Maandag 30 dec. : V.W.G.-Markvallei bijeenkomst 20.00 J.S.-museum

Werken mee aan dit bieteutje :

teksten : Ingrid Brosens, Tom Verschraegen, Leen Tanghe, Wim Verschraegen,
Danny Daelemans, Els Tanghe, Marcel Adriaensen

tekeningen : Jan Geerts, Linde Tanghe, Els Tanghe

hoofdreductie : Wim Verschraegen

J.N.M. - MARKVALLEI - KAMP 1997

van Maandag 21 juli tot Dinsdag 29 juli in de

VLAAMSE ARDENNEN

Deadline

Blijkbaar zijn er nog velen die niet weten wat de bedoeling is van een deadline. Deze wordt immers systematisch en vaak door dezelfde personen bij iedere bieteut overschreden. Het gevolg is dat deze bieteut bij sommige waarschijnlijk later zal aankomen dan de eerst volgende activiteit, nl. de nieuwjaarswandeling.

deadlines '97 :

- * Vrijdag 21 maart
- * Vrijdag 20 juni
- * Vrijdag 19 september
- * Vrijdag 19 december

Excuses zijn dus niet meer mogelijk. De vroegste deadline weet men immers 3 maanden op voorhand, de laatste 12 maanden !!! Het is ook geen toeval dat de deadlines steeds op een Vrijdag liggen. Zo kan er in 't weekend de bieteut afgewerkt worden en kan deze 's maandags naar het copieercentrum. Redeneer dus niet : 'als 'k in 't weekend nog af zal geven, zal 't ook nog wel goed zijn'

In '97 zal een deadline, een deadline zijn. Laattijdige indieningen zullen in het volgende nummer verschijnen zodat iedereen zij teutje op tijd kan ontvangen.

*Wim Verschraegen,
hoofdredacteur '97*

Het J.N.M.- en Wielewaalbestuur wensen u een

*plantenrijk,
zoogdierrijk,
vogelrijk,
insectenrijk,*

....

en vooral gelukkig 1997 !

Paddestoelentocht

Maxburg - Krochten

29/09/96

De tocht ging door in de Krochten, wat op Nederlands grondgebied ligt. We waren met ongeveer 20 mensen, waarvan 10 J.N.M.-ers. We mochten van Jef, de gids, wel 10 keer dezelfde paddestoel laten zien, zelfs nog een 11de keer en nog zou hij de juiste naam blijven herhalen. We waren nog maar een paar passen ver of we stonden al met 8 J.N.M.-ers rond Jef om te vragen wat dat nu voor een paddetoel was. Na een tijdje konden we de veel voorkomende soorten zelf benoemen.

Van sommige paddestoelen mochten we proeven als we alles daarna maar uitspuwden. De meesten waren vrij smakelijk, maar 1 keer was het toch niet zo lekker. Jan en ik hadden één of andere soort mysena in onze mond die 'normaal' vrij goed smaakte; hij prikte verschrikkelijk ! Het was toch een andere. We hebben een paar keer een soort gezien die vrij zeldzaam is. Na de tocht hebben we nog geravot en gevolleybald tegen de eenden en de ganzen van het kasteel.

valse hanekam
tonderzwam
zwavelkopjes
melksteelmysena
helmmysena (= helmknopmysena)
paarse knoopzwam
melkzwam
aardappelbovist
eekhoortjesbrood
parelamaniet
krulzoom
inktzwam
zakzwam (=bekerzwam)
geel-witte russula
dennevlamhoed
eikebladcollybia
hertezwam
seppedonium crusospermium
oranje druppelzwam

waariertje
elfenbankje
plakkatzwam
berkezwam
kastanjeboleet
fopelfenbankje
broze russula
braakrussula
gele berkenzwam
bruine slanke ameniet
grofplaatrussula
trechterzwam
smakelijke russula
stevige braakrussula
kaneelkleurige melkzwam
eikelbekerzwam
rood-bruine slanke amoniet
zwarte purpere russula
gordijnzwam

Parelamaniet

Els Tanghe

Busuitstap Watervogels

15/12/96

Met 20 Markvallei-ers en Noorderkempenaars vertrokken we met een kleine bus en een grote gids, Frans, naar Nederland om de wintergasten op vogelgebied te bewonderen. We zijn deze keer slechts een korte periode in Zeeland geweest. Het overgrote deel verbleven we op Zuid-Beijerland zodat we eens een ander stukje Nederland konden ontdekken.

Volgende soorten werden gezien :

1. aalscholver	22. houtduif	43. sneeuwgans (hybride)
2. bergeend	23. huismus	44. sperwer
3. blauwe kiekendief	24. indische gans	45. spreeuw
4. blauwe reiger	25. kauw	46. steenloper
5. bonte strandloper	26. kievit	47. stormmeeuw
6. brandgans	27. kleine zwaan	48. tafeleend
7. brilduiker	28. kluut	49. torenvalk
8. bruine kiekendief	29. knobbelzwaan	50. tureluur
9. buizerd	30. kokmeeuw	51. velduil
10. dodaars	31. kolgans	52. vink
11. ekster	32. kramsvogel	53. waterhoen
12. fazant	33. kuifeend	54. waterpieper
13. fuut	34. meerkooit	55. waterpieper
14. goudplevier	35. merel	56. wilde eend
15. graspieper	36. middelste zaagbek	57. winterkoning
16. grauwe gans	37. pijlstaart	58. wintertaling
17. groenpootruiter	38. roodborst	59. wulp
18. grote bonte specht	39. rotgans	60. zilvermeuw
19. grote mantelmeeuw	40. scholekster	61. zilverplevier
20. grote zaagbek	41. slechtvalk	62. zwarte kraai
21. holenduif	42. smient	63. zwarte zeeëend

Als merkwaardigheden van deze daguitstap dient nog vermeld te worden dat we een blauwe reiger met een prachtig - rode - 20 cm - lange goudvis in zijn snavel zagen overvliegen nadat hij een plaatselijke tuinvijver had bezocht, dat we getuige waren van een reddingsoperatie door de Nederlandse politie (per boot) om een hond te redden die verrast werd door het opkomende water en zo ingesloten werd op een zandbank die steeds meer en meer in het water kwam te liggen en dat Erik zijn vizeke weer eens zoek geraakte.

Wim Verschuuren

Velduil

Zoogdierinventarisatie in Vlaanderen **Regio Noorderkempen - Hoogstraten**

1. Inleiding

Eind 1994 ging de ZWG van de JNM van start met de zoogdierinventarisatie van Vlaanderen, een ambitieus project dat het vervolg moest zijn op het werk 'Zoogdieren-inventarisatie van Vlaanderen (1976-'85) van de hand van L. HOLSBECK et al.

Het project moet in het jaar 2000 resulteren in 'Atlas van de Vlaamse Zoogdieren', waarvoor naar schatting zo'n 100.000 waarnemingen nodig zijn.

Belangrijke wijzigingen en verschuivingen in onze zoogdierfauna, zoals de opkomst van de vos en de eekhoorn, de terugval van otter en waterspitsmuis en de komst van enkele nieuwe soorten, waren mee de aanzet om aan dit huzarenstuk te beginnen.

Om het project tot een succes te brengen, zoals o.a. het Vlinderproject, moest opnieuw beroep gedaan worden op de medewerking van vrijwilligers die hun waarnemingen doorsturen.

Dat alle begin moeilijk is werd ook de organisatoren van het project duidelijk en het duurde dan ook enige tijd vooraleer er een duidelijke structuur en organisatie ontstond.

Ondanks de nodige propaganda in de media, was de opkomst magertjes te noemen. Slechts een kleine groep, hoofdzakelijk JNM'ers, Wielewalers en enkele losse medewerkers, reageerde in het doorsturen van waarnemingen.

Onder de inzenders zaten opvallend weinig afdelingsverantwoordelijken (!?).

Het aantal waarnemingen per persoon varieerde van 1 tot meer dan 500. En in februari van dit jaar waren nog maar 8.500 veldwaarnemingen en braakbalgegevens binnen.

De provincie Antwerpen echter is reeds behoorlijk geïnventariseerd, vooral in de Voor- en Noorderkempen is puik werk geleverd.

Uit de laatste gegevens (oktober '96) kunnen we afleiden dat uit de ganse gemeente Hoogstraten reeds waarnemingen zijn doorgestuurd.

Een goede maatstaf om de inventarisatie te beoordelen, is het aantal soorten per km-hok. Het aantal ligt voor de ganse gemeente tussen de 1 tot 10 soorten. Een uitschieter is Meerle, met 10 tot 20 soorten per km-hok.

2. Overzicht van de soorten in Hoogstraten (1976-'96)

Ondanks de oproep om gegevens (veldwaarnemingen, braakballen) binnen de gemeente te verzamelen, zodat de resultaten ook lokaal beschikbaar zijn, reageerden ook nu weer slechts enkelen.

Om een zo algemeen mogelijk beeld te schetsen van onze lokale zoogdierfauna, moest ik dan ook gebruik maken van de bovenvermelde 'Zoogdieren-inventarisatie van Vlaanderen 1976-'85 (HOLSBECK et al., 1986). Op die manier kunnen bepaalde gebieden beter worden onderzocht en kan soortgericht worden geïnventariseerd.

ORDE INSECTIVORA - Insekteneters

1. Egel - *Erinaceus europaeus*

Op enkele waarnemingen na, zijn de gegevens atkomstig van verkeersslachtoffers. Vooral de Rijkswegen (R.W. 115, 14, 144, 124, 146, 138 en 128) eisen een hoge tol.

Nog enkele grote leemtes in Maxburg, Iepenrooi, Meersel-dreef en Kolonie Wortel.

2. Mol - *Talpa europae*

Zeer algemene soort in de fusie Hoogstraten.

Misschien wel de makkelijkste soort vanwege de 'molshopen'.

3. Bosspitsmuis - *Sorex sp.*

Gegevens voornamelijk afkomstig van braakballen van kerkuil (VAN DER STRAETEN, 1972) en van waarnemingen en braakballen (HOLSBECK et al., 1986). Geen gegevens uit Meer.

Voorzichtigheid is geboden i.v.m. het mogelijk voorkomen van de tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*). Uit de grensstreek met Nederland, zijn echter geen waarnemingen bekend (BROEKHUIZEN et al., 1992).

4. Dwergspitsmuis - *Sorex minutus*

Geen recente gegevens, enkel oude braakballen uit Meerle (VAN DER STRAETEN, 1972) en Wortel (VAN DER STRAETEN, 1972 en HOLSBECK et al., 1986).

5. Waterspitsmuis - *Neomys fodiens*

Tot op heden geen waarnemingen.

De soort heeft de status bedreigd volgens de Rode Lijst van Zoogdieren van Vlaanderen en komt enkel voor in ongeschonden waterrijke gebieden. Potentieel biotoop in de Halsche beemden en de Vallei van het Merkske ?

Geen gegevens uit de grensstreek bekend (BROEKHUIZEN et al., 1992).

6. Huisspitsmuis - *Crocidura russula*

Veldwaarnemingen en braakbalgegevens uit Meerle. Eveneens braakballen uit Hoogstraten, Minderhout en Wortel (VAN DER STRAETEN, 1972 en HOLSBECK et al., 1986).

Grote leemte in Meer.

7. Veldspitsmuis - *Crocidura leucodon*

Braakballen uit Meerle (eind jaren '80).

Veldwaarneming uit Meer, omgeving van De Mosten en Meerselse bergen (HOLSBECK et al., 1986).

Zeldzame spitsmuis die op de grens van haar verspreidingsgebied leeft. Komt mogelijk nog voor in kleinschalige landschappen op droge gronden.

Opm. : In Nederland enkel in Zeeuws-Vlaanderen en Noord-Limburg !)

ORDE CHIROPTERA - Vleermuizen

In HOLSBECK et al. (1986) enkel vermelding van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) in Meerle.

Recente waarnemingen met een batdetector of dode dieren zijn :

- Laativlieger (*Eptesicus serotinus*) Wortel en Hoogstraten;
- Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) Hoogstraten en Minderhout;
- Dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) Meer, Minderhout en Wortel;
- Grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) Minderhout;
- Ruige of gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus sp.*) Meerle.

ORDE LAGOMORPHA - Haasachtigen

1. Haas - *Lepus europaeus*

Veldwaarnemingen uit de fusie Hoogstraten. Nog enkele leemtes in Meer (Maxburg) en Meerle (Meersel).

2. Konijn - *Oryctolagus cuniculus*

Hoewel de soort zeer algemeen aanwezig is, ontbreken nog gegevens uit Meerle (Meersel) en Meer (Vaalmoer).

ORDE RODENTIA - Knaagdieren

1. Eekhoorn - *Sciurus vulgaris*

Algemeen verspreid in de gemeente; enkele leemtes in de omgeving van Meer (Werkhoven), Hoogstraten (Aard-Hemelrijk) en Meerle (Dreef).

2. Rosse woelmuis - *Clethrionomys glareolus*

Vangsten in Meerle.

Braakballen uit Hoogstraten, Minderhout en Wortel ((VAN DER STRAETEN, 1972 en HOLSBECK et al., 1986).

3. Ondergrondse woelmuis - (*Pitymys*) *Microtus subterraneus*

Vangst in Meerle.

Braakballen uit Meerle, Hoogstraten en Wortel ((VAN DER STRAETEN, 1972 en HOLSBECK et al., 1986).

4. Yeldmuis - *Microtus arvalis* en

5. Aardmuis - *Microtus agrestis*

Braakballen uit Meerle, Hoogstraten en Wortel ((VAN DER STRAETEN, 1972 en HOLSBECK et al., 1986).

6. Woelrat - *Arvicola terrestris*

Gegevens ontbreken.

Zeer algemeen in Nederland.

7. Muskusrat - *Ondatra zibethicus*

Komt voor in de fusie Hoogstraten (HOLSBECK et al., 1986, mond med. gemeentepersoneel, 1995).

8. Dwergmuis - *Micromys minutus*

Geen recente gegevens.

Braakballen uit Meerle (VAN DER STRAETEN, 1972) en Wortel (HOLSBECK et al., 1986). Deze gegevens sluiten aan bij de vangsten in Nederland. Ook daar geen gegevens uit de grensstreek met Meer.

9. Bosmuis - *Apodemus sylvaticus*

Vangsten in Meerle.

Braakballen uit Meerle, Hoogstraten en Wortel ((VAN DER STRAETEN, 1972 en HOLSBECK et al., 1986).

10. Huismuis - *Mus domesticus*

Vangsten in Meerle.

Braakballen uit Meerle (VAN DER STRAETEN, 1972) en Wortel (HOLSBECK et al., 1986).

11. Zwarte rat - *Rattus rattus*

Geen recente gegevens.

Waarneming in Meerle (HOLSBECK et al., 1986).

In Nederland enkel gegevens uit de streek ten oosten van de fusie Hoogstraten.

12. Bruine rat - *Rattus norvegicus*

Recente gegevens uit Meerle en Hoogstraten.

Braakballen uit Meerle (VAN DER STRAETEN, 1972) en het overige deel van de fusie Hoogstraten (HOLSBECK et al., 1986).

ORDE CARNIVORA - Roofdieren

1. Wezel - *Mustela nivalis*

Geen recente waarnemingen.

Waarnemingen in de fusie Hoogstraten (HOLSBECK et al., 1986).

2. Hermelijn - *Mustela erminea*

Een waarneming uit Meer.

Waarnemingen in Hoogstraten en Wortel (HOLSBECK et al., 1986).

3. Bunzing - *Mustela putorius*

Verkeersslachtoffers uit alle deelgemeenten, met uitzondering van Wortel. Volgens HOLSBECK et al. (1986) komt de soort daar echter wel voor.

4. Amerikaanse nerts - *Mustela vison*

Hoewel in Hoogstraten geen waarnemingen bekend zijn van deze marterachtige, zijn er volgens BROEKHUIZEN et al. (1992) tussen 1970-1988 wel dieren aangetroffen in de grensstreek met Meerle (Meersel-dreef), Meer (Maxburg) en Minderhout (Ial).

5. Boommarter - *Martes martes*

Geen recente gegevens.

Melding van een waarneming in de grensstreek Hoogstraten-Merksplas t.h.v. Wortel (Staakheuvel) (HOLSBECK et al., 1986).

In Rijsbergen (Nederland), werd in de periode 1994-1995, een doodgereden boommarter gevonden. Tevens werden krabsporen gevonden in Zundert, Strijbeek en Chaam. Uitkijken dus!

6. Steenmarter - *Martes foina*

Geen waarnemingen.

Ontbreekt volgens HOLSBECK et al. (1986).

In Noord-Brabant (Nederland) werd langs de weg Chaam-Ulvenhout één dode steenmarter gevonden (BROEKHUIZEN et al., 1992).

7. Vos - *Vulpes vulpes*

Enkele waarnemingen uit Meer.

Deze soort zou echter in de ganse gemeente voorkomen (HOLSBECK et al., 1986).

ORDE ARTIODACTYLA

1. Ree - *Capreolus capreolus*

Algemeen voorkomende soort in de fusie Hoogstraten, met nadruk in de bosrijke omgeving van Meerle, Meer en Wortel.

4. Literatuur

ASSELBERG R. (1971). De verspreiding van de kleine zoog-dieren in België aan de hand van braakballenanalyse. Bull. K. Belg. Inst. Nat. Wet., 47, 5, 60 p.

BROEKHUIZEN S. et al. (red.) (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging. Utrecht. 336 p.

HOLSBECK L., LEFEVRE A., VAN GOMPEL J. & VANTORRE R.

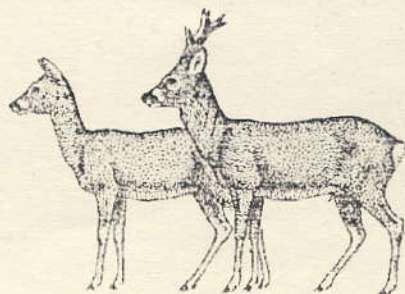
(1986). Zoogdieren-Inventarisatie van Vlaanderen (1975-85). Euglena (extra uitgave) JNM, Gent, 1-116.

MARTERPASSEN IV (1996). Jaarbrief over 1995 van de Werkgroep Boommarter Nederland van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming. Apeldoorn. 1-132.

VAN DER STRAETEN E. (1972). De verspreiding van micromam-malia in de provincie Antwerpen, België, op grond van braakballen-analyse. Lutra, 14, 15-22.

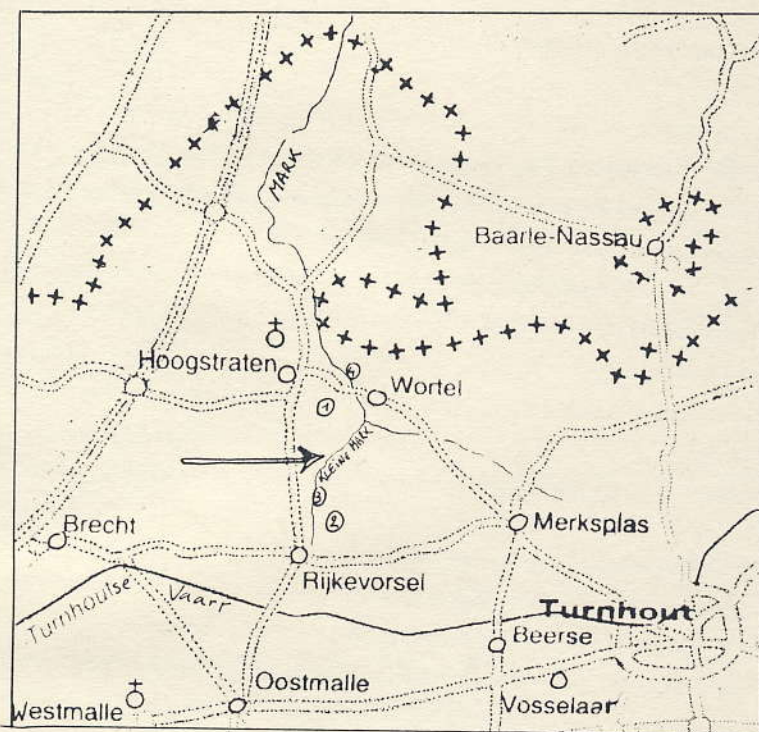
Tot slot een woord van dank aan diegenen die hun waarnemingen doorstuurden.

Danny Daelemans

Relictpopulaties van de adder in Hoogstraten en Rijkevorsel ?

(Tom Verschraegen, februari 1996)

Op het grondgebied van de gemeenten Hoogstraten en Rijkevorsel bevindt zich nog een kleine populatie adders. Sinds 1993 werden er twee adderwaarnemingen gedaan en dit op 4 km van elkaar (1 en 2 op de kaart). Enkelde gluijgenissen doen vermoeden dat deze soort rond de loop van de Kleine Mark in het verleden algemeen voorkwam.

Situering

Ten oosten van de verkeersas tussen Rijkervorsel en Hoogstraten ligt het rustige, landelijke gebied met de gehuchten Achtel, Bolk, Keirschot en Koekhoven. Het gebied is nog tamelijk kleinschalig ingericht: talrijke houtsingels, eerder kleine weilanden die vaak drassig zijn, een kronkelend beekje met begeleidende bosjes en hier en daar nog een gezond amfibieënpoeltje.

Voorkomen adder (Vipera berus)

Uit mondelinge getuigenissen blijkt dat de adder hier algemeen voorkwam.

- Anno 1930 werd in het moerassige gebied De Mieterkens-Bouwhoeve (1 op kaartje) in het najaar turf gestoken en hierbij werden meerdere adders gezien. Dit gebied ligt direct naast de woonkern van Hoogstraten die steeds breder wordt.
- Een andere waarnemer zegt dat er op de schuine hellingen van de voormalige steenbakkerij van Koekhoven in de lente meerdere slangen lagen te zonnen. En dit zeker tot 1960. (Dit gebied werd aangeduid met nr. 3)
- Ter hoogte van de 'Pekelbrug' werd nog een adder waargenomen half de jaren '60. (nr. 4 op kaartje)

Van deze voormalige adderpopulatie zijn anno 1996 zeker nog enkele kleine relictpopulaties over.

Getuigen daarvan zijn de twee recente waarnemingen.

In augustus 1993 werd een adder waargenomen in een vochtig Canadabos bij de Mieterkens (Hoogstraten nr. 1). Deze adder was waarschijnlijk een volwassen vrouwtje.

In juli 1995 werd te Koekhoven (nr. 2) een mannetje adder overreden door een tractor. Dit dier migreerde van de waarschijnlijke overwinteringsplaats (een structuurrijke naaldhoutopplant met talrijke dreven en zonnige zuidtaluds) naar een amfibieënpoel.

Deze laatste twee waarnemingen kwamen me slechts toevallig ter ore. (Als het ware via 'den toog'). Er werd nog nooit systematisch onderzoek gedaan op deze soort.

Hypothesen omtrent de populatie

De gebieden waar de waarnemingen gebeurden zijn relatief klein, max. 10 ha. Onder de bosgebiedjes met den en spar is nog goed de structuur van dit voormalige heideterrein geconserveerd. De Kleine Mark vormt als het ware de rode draad tussen deze bosgebiedjes.

De bosfragmenten liggen doorgaans geïsoleerd van elkaar. We kunnen ervan uitgaan dat de twaalf waarnemingen populaties betreffen die onderling niet meer kunnen uitwisselen. De afstand is ca. 1 km. en enkele grote akkercomplexen beletten migratie voor adders.

Relatief kleine ingrepen in het landschap zouden de bestaande bosjes, houtkanten en beekbegeleidende struwelen kunnen verbinden. Het gebied heeft zeker de potentie tot bescherming van deze soort.

Conclusie

In de gemeenten Hoogstraten en Rijkevorsel bevinden zich nog enkele geïsoleerde (kleine) populaties van de adder (*Vipera berus*).

Het gebied straalt nog een mooie kleinschaligheid uit en beschikt nog over meerdere geschikte gebiedjes voor de adder: droge, structuurrijke bossen, een klein meanderend beekje met vochtige broekbossen, kleiputten en amfibierijke poelen.

Zoals voor alle kleinschalige streken in de Kempen hangt ook hier het zwaard van Damocles net boven de vallei van de Kleine Mark. Het vooronderzoek van de Ruilverkaveling is opgestart ...

Tom Verschraegen

VIEZE BEESTJES **JAARVERSLAG 1996** **MARKVALLEI**

Vlinders

Er werd in '96 nog een nieuwe vindplaats van het **groentje** gevonden. Het is een zeer kleine populatie op het kleine heiderestantje aan de E10-put te Minderhout. Het **bonte dikkopje** heeft ook een vliegplaats in de omgeving van Oosteneinde te Meerle. In de brandgang te Wortel-Kolonie vlogen ook in '96 weer hoge aantallen tussen het dagactieve nachtvlindertje, het boterbloempje. De trekkende dagvlinders hadden een zeer goed jaar. **Distelvlinders** werden overal in grote aantallen gezien. Een **oranje luzernevlinder** werd opgemerkt aan een berm in de omgeving van de E10-put en aan de Hees te Rijkevorsel. Een koninginpage werd gezien aan de Mark te Meersel-Dreef. De **kolibrievlinder** werd door Guy S. tweemaal in zijn tuin waargenomen. Deze trekker komt van het Middellands-Zeegebied en Noord-Afrika. Ook het trekkende **gamma-uiltje** werd veelvuldig waargenomen.

Sprinkhanen en krekels

De meeste V.B.W.G.-aandacht ging in '96 naar het inventariseren van sprinkhanen en krekels. Er waren heel wat interessante waarnemingen. Er werden niet minder dan 5 nieuwe soorten ontdekt, nl. **blauwvleugelsprinkhaan**, **gewoon spitskopje**, **knopsprietje**, **ratelaar** en **zoemertje**.

Het **gewoon spitskopje** leeft vooral op vochtige plaatsen. De soort komt bij ons voor in de Elsacker, de Bonte Klepper en op de 'grote beemd' in de Halsche Beemden. De **heidesabelsprinkhaan**, die in België vrij algemeen is op de meeste grotere heideterreinen, leeft in de Elsacker en in de Bonte Klepper te Rijkevorsel. Eén van de interessantste ontdekkingen was wel de **blauwvleugelsprinkhaan**. Deze in Vlaanderen beschermde soort komt voor in de Elsacker. De soort leeft op zonnige zandgronden in duinen en op de heide, evenals op stenige plaatsen zoals steengroeven, rivierbeddingen en spoorwegterreinen (denken we hierbij aan Torgny !). Het **knopsprietje** werd gevonden op de Koeberg te Meerle en in de Elsacker. Deze soort leeft op de grond van allerlei droge, open terreinen zoals in de heide. De waardevolste ontdekking was deze van het **zoemertje** in de Elsacker. Deze soort is immers zeldzaam in België en komt er voor op droge, zonnige en warme plaatsen met een open begroeiing van heide of gras. De soort heeft ook een karakteristiek geluid.

Verder liepen we nog volgende algemene soorten tegen het lijf : **grote groene sabelsprinkhaan**, **boomsprinkhaan**, **gewoon doortje**, **zeggedoortje**, **wekkertje**, **krasser**, **ratelaar** en **bruine sprinkhaan**. Er werden dit jaar echter geen krekels ontdekt.

Het heideterrein in de Elsacker is ongetwijfelt 'het sprinkhaangebied' in onze regio. Hier vinden we immers de waardevolste soorten zoals blauwvleugel, knopsprietje, gewoon spitskopje, heidesabelsprinkhaan en zoemertje. Het is trouwens de enigste plaatst voor blauwvleugel en zoemertje in Hoogstraten en Rijkevorsel. De meeste sprinkhanen houden immers van een korte vegetatie met kale grond waar het vlug warm wordt. Zij vinden dan ook een uitstekend klimaat op de droge zandpaadjes en de droge heide van de Elsacker.

overige insecten

Hier volgt een kort overzicht van enkele interessante waarnemingen in '96 :

* glimworm	:	Merkske
* basterdzandloopkever	:	Wortel-Kolonie
* groene zandloopkever	:	Elsacker
* rupsendoder	:	Elsacker
* breedscheenjuffer	:	Keirschot
* penseelkever	:	Desta
* gewone heispanner	:	Elsacker

oproep

Wie heeft er voorstellen voor de V.B.W.G. in '97. Wat gaan we inventariseren ? Wa
inventariseren ? Gebiedsinventarisatie ? Excursies ? Wie wil er nog meewerken ?
Alle reacties zijn welkom bij

Wim Verschraegen

DE NIEUWE SOORT

Het gebeurt wel eens vaker dat we in dit lijvige blad van en voor de natuurvorsers van Hoogstraten en Rijkervorsel uitpakken met een nieuwe soort. Maar doorgaans zijn dat soorten uit bekende groepen. Uit de klasse van de vogels hebben we dit jaar een paar nieuwe broedgevallen: waterral, boomleeuwerik, sprinkhaanrietzanger en blauwborst. Uit de klasse der insecten: de blauwvleugelsprinkhaan, het zoemertje, ... Uit het plantenrijk waren we tevreden met de kleine valeriaan, kale vrouwenmantel. Uit de klasse der zoogdieren konden we voor 't eerst ook eens met zekerheid een paar vleermuizen determineren: rosse vleermuis en laatvlieger. En zo zijn er elk jaar wel wat nieuwe soorten.

Maar nu komt de kat op de koord:

er is een nieuwe soort uit een klasse die al eeuwen op deze aarde rondkruipt, maar die op dit moment er heel erg aan toe gaat in deze streek.

Het betreft de KLASSE DER REPTIELEN.

U kent ze wel ! Die gluipigaarts met een koude, geschubde huid en dikwijls nog zo'n venijnig tongetje.

Welke soorten komen er op dit moment nog voor in Hoogstraten en Rijkervorsel ?

De soort die nog op de meeste plaatsen voorkomt is waarschijnlijk de *levendbarende hagedis*. Deze soort is gebonden aan reliëfrijke heide of in ons geval meestal dennenbossen. Op dit moment is de soort gekend in den Elsakker, Den Rooy (Meerle), De Liedbig (Meer), Bonte Klepper, Kievitsheide (Rijkervorsel), Castelné, en waarschijnlijk Wortel-Kolonie (tot nu toe geen waarneming).

De soort die op de tweede plaats komt is - volgens mij - de *roodwangschildpad*, een exootje dat zoals je wel weet alle kermissen en schoolfeesten afschuimt. Op dit moment weet dit dier zich te handhaven in de E-10-put te Minderhout, in de Mosten te Meer en in de putten van den Desta. Er zijn nu reeds geslaagde broedsels van deze schildpad gesignaleerd in Vlaanderen. Dus: uitkijken voor deze vraatzuchtige en oprukkende soort.

De derde soort en voor Vlaanderen absoluut de zeldzaamste is de *adder*. Maar hierover zal ik maar niet teveel vertellen in dit Bietuutje; u zou voor een grote déjà-vue komen te staan!

En dan nu ...

de nieuwe soort ...

is de *hazelworm* : een soort die in ons werkgebied vroeger zeer algemeen moet voorgekomen hebben. Vroeger hadden de terrariumfreaken immers allemaal 'bweumpui'tjes en glasslangeskes'.

De waarneming dateert van twee jaar geleden. Toen kwam Bert Spannenburg - de broer van Jan - dit pootloos dier tegen onder een houtstapel in de Gouverneursbossen.

Vaak zie je dit dier niet. Het leidt een zeer verborgen leven en kan je meestal pas tegenkomen als je zijn schuilplaats onderzoekt: een boomstam, een stapel brandhout, ...

Vermoedelijk zijn er nog meerdere plaatsen waar deze soort voorkomt. In de Elsakker of Den Rooy moeten we beslist eens gaan rondneuzen.

Voilà, dat was de nieuwe reptielensoort.

Ineens hebben we nog eens een positief gegeven uit onze omringende natuur. Hij is er de laatste tientallen jaren fel op achteruitgegaan, maar hij loont nog fel de moeite, als je maar je ogen opentrekt en met mensen gaat praten ...

Tom Verschraegen

TUSSENDOORTJE: DE BOOMLEEUWERIK

De boomleeuwerik is in onze brede contreien aan een opmars bezig. Het aantal broedgevstijgt langzaam. Deze tendens kon natuurlijk niet voorbijgaan aan de gemeente Hoogstraten. In lente konden we luidkeels lululu of *lulula* horen op het staatsdomein Den Elsakker te Meerle.

Dit najaar werden meer "staartloze" leeuweriken gezien dan de vorige vijf jaar. In totaal kwamen er 91 boomleeuweriken over de Hees. Vorig jaar 68 en de jaren daarvoor nog geen tien !

En bij het uitzetten (en terugvangen) van de pony's op de Halsche Beemden, kwamen we tot plezante winterwaarneming. Niet minder dan 18 boomleeuweriken blijken te overwinteren in de omgeving van de Halsche Beemden.

Er zijn slechts weinig gegevens gekend van overwinterende boomleeuweriken in deze streek. De Kalmthoutse Heide zou vanouds al fungeren als overwinteringsplaats, maar van deze streek zijn er geen schriftelijke gegevens.

Dan maar azen op mondelinge gegevens: een telefoontje met Marc Smets (*de fietse bibliotheek van Turnhout*). In het Turnhoutse Vennengebied blijken groepjes boomleeuweriken overwinterend voor te komen, hoewel niet regelmatig. In de Tikkebroeken hebben meerm boomleeuweriken overwinterd en dit over een behoorlijke periode. Ze foerageerden op akkers waar veel vogelmuur aanwezig was.

Hopelijk genieten deze vogels nog lang van de broekbosjes, weilandjes en akkers van de Halsche Beemden zodat wij op onze beurt kunnen genieten van het prachtige geluid dat een overvliegende troep boomleeuweriken maakt.

Tom Verschraegen

Op 1 mei 1981 vraagt iemand ons of er in onze streken kramsvogels, "tjakkers" noemt hij ze, broeden. Bij ons weten zijn er in de streek rond Hoogstraten nooit broedgevallen gesignaleerd, alhoewel 7-8 jaar geleden wel een paartje is waargenomen half mei, een nest ervan is toen niet gevonden.

Diezelfde nog, 1 mei 1981, zijn we ter plekke gaan zien en konden we een 6-tal nesten vinden. Op een hoogte van 7 à 8 meter in de kruinen van de dennebomen waren ze op nogal slordige wijze gebouwd. Meestal bovenop een horizontale zijtak maar ook min of meer hangend als dat van een wielewaal.

Het bosje waarin de nesten zich bevonden is +/- 1/2 ha groot en is omgeven door natte, zure beemden. Onderbegroeiing van het bos bestaat voornamelijk uit braambessen. Wat wel opvallend was aan de bouwplaats van de nesten is het vrije uitzicht over de omgeving. Alle nesten staan aan de buitenkant van het bos. Ook een torenvalk heeft deze plek als broedplaats uitgekozen.

Kronologische beschrijving van de koloniebezoeken

22.5.81: Twee nesten worden gekontroleerd.

1° nest: bevat 3 eieren + 1 jong van enkele dagen.

2° nest: bevat 6 jongen van verschillende grootte, naar schatting 5 à 6 dagen verschil tussen oudste en jongste jong.

28.5.81: Alle nesten worden gekontroleerd. Slechts 4 nesten zijn bezet. Met zekerheid 4 koppels.

1° nest: bevat nog steeds 1 jong en 3 (waarschijnlijk onbevruichte) eieren. Jong wordt geringd.

2° nest: jongen liggen dood onder de boom, het nest hangt ondersteboven. De dode jongen zijn wel veel groter dan op 22.5.

3° nest: bevat 5 jongen, weerom van verschillende grootte. Allen worden geringd.

4° nest: bevat 4 eieren.

5° nest: leeg. Waarschijnlijk een nieuw bouwsel in vervanging van omgekantelde nest.

Tussen de nesten van de kramsvogels bevindt zich ook een nest van een zanglijster met 4 jongen wat eerder ook als kramsvogelnest werd geteld.

Nazicht van het nest van de torenvalk: slechts 1 ei (waarschijnlijk onbevruucht) alhoewel er wel jongen geweest zijn (uitwerpselen). Aan de rand van het bos werden wel borstveren gevonden van vrouwelijk exemplaar. Geschoten? Misschien tegen weide-afsluiting gevlogen? Geen verdere sporen gevonden.

15.6.81: het 4° nest van 28.5 wordt gekontroleerd: 3 jongen + 1 onbevruucht ei. Jongen worden geringd. Andere nesten worden niet gekontroleerd.

28.6.81: Bij controle van het op 28.5 ledige nest worden nog 2 jongen van verschillende grootte geringd. Hier echter geen eieren. Waarschijnlijk 2° legsel van omgekanteld nest van 28.5.

19.7.81: nog een nest met 2 jongen die eveneens geringd worden. Slechts 2 volwassen vogels worden gezien.

Het totaal aantal jongen is 19 waarvan er echter 6 dood gegaan zijn. De overige 13 jongen werden geringd en zijn allen uitgevlogen.

Wat ook opvallend was bij de laatste bezoeken aan deze kolonie, is het volgende: zodra de jongen vliegwaardig zijn, verlaten de ouden samen met de jongen de broedplaats en het gebied.

Op 4 koppels maakt dat een totaal van 23 eieren. Waarvan 4 stuks waarschijnlijk onbevruucht. Aantal uitgekomen eieren: 19 stuks. Aantal groot gebrachte en uitgevlogen jongen: 13. Gemiddeld 3,25 per koppel.

Vorm van de nest is best vergelijkbaar met die van een trechter. Ze worden nogal slordig afgewerkt en niet al te stevig in de bomen bevestigd. Geen 2 nesten in één boom opgemerkt. Onderlinge afstand was steeds groter dan 5 meter.

Vorm en kleur van de eieren: best te vergelijken met een merelei. Echter iets kleiner van formaat en ook puntiger. Kleur: dezelfde maar met glanzender schaal.

Op 6.8.81 wordt nog een jong waargenomen te Wortel. Het was niet geringd, wat niet uitsluit dat er een mogelijkheid bestaat dat elders in de streek nog kramsvogels gebroed hebben.

J. Spannenburg
L. Vleugels.

Deze tekst uit ons archief handelt over de eerste broedgevallen van de kramsvogel in onze streek en werd beschreven door Jan Spannenburg en Leo Vleugels in 1981.

Verslag ledenavond Wielewaal

Op 21 december vond de ledenavond plaats in ons gezellig lokaal. Ziehier een kort verslag.

Dia-reeks, Natuur in Hoogstraten:

Nu er in Hoogstraten een Gemeentelijk Natuurontwikkelplan (GNOP) in de maak is hoort daar ook wat bekendheid aan gegeven te worden. Met de reeks "Natuur in Hoogstraten" is het de bedoeling daar wat aan te doen.

De dia-reeks toont de belangrijkste natuurgebieden en natuurwaarden in Hoogstraten. Het Merkske, Wortel Kolonie, De E-10 en vele anderen komen aan bod. Vogels en insecten komen aan bod en er wordt uitgelegd wat de inhoud is van het GNOP.

Bij de eerste voorstelling werden er heel wat suggesties voor verbetering gegeven zodat het zeker een boeiende reeks kan worden.

Deze niet al te moeilijke reeks zal op 10 februari in het rusthuis getoond worden. Zie agenda. Heeft u nog suggesties of kandidaat verenigingen laat het dan weten.

Aktiviteiten afgelopen jaar:

Een terugblik op de afgelopen activiteiten is altijd interessant. Zeeland, De Argonne, het oogstfeest de trektellingen werden getoond. Er is ook een film gemonteerd van de diverse activiteiten. Mocht je hem thuis eens willen bekijken ?... dat kan!

Bestuursverkiezingen:

Een bestuursfunctie bestaat in de regel om de 4 jaar. Daarna dient deze hernieuwd te worden. De leden kiezen het bestuur. Alle bestuursleden zijn dit reeds voor meer dan 4 jaar zodat een heel nieuw bestuur gekozen wordt. De meeste uittreedende leden zijn opnieuw kandidaat. Nieuwe bestuursleden zijn Wim Verschraegen, Ria Brosens en Guy Segers. Koen Pans, ex-penningmeester -secretaris is verhuisd en Jos Verschraegen wil zij taak als konservator van het Jan Spannenburgmuseum overdragen. Zij worden beiden bedankt voor bewezen diensten.

Een aantal taken onder het bestuur worden reeds verdeeld. Maar daar een aantal leden afwezig waren konden niet alle taken toegewezen worden. De voorzitter doet daarom voorlopig ook de taak van secretaris en penningmeester. Belangrijk is ook dat een aantal andere mensen bepaalde andere taken op zich nemen. Zo zal Eric Meivis het GNOP en milieuraad-team komen versterken. Zie ook de tabel die de bestuurssamenstelling aangeeft.

Het Vernieuwde Jan-Spannenburg museum

Een aantal mensen hebben tijd noch moeite gespaard om ons lokaal op te fleuren. Het staat nu gewoon te "wachten" op de volgende bezoekers. Een viertal mensen is bereid om als gids op te treden voor klassen en andere bezoeken. Zie ook de tabel. Jos Vorselmans is de centrale kontaktpersoon. Verder zullen er ideeën uitgewerkt worden om het lokaal meer bekendheid te geven bij het publiek en vooral de scholen. De aankomende dia-avonden van dit voorjaar zijn alvast een begin.

Werkgroep Natuur ?

In Hoogstraten-Rijkervorsel zijn meerdere natuurverenigingen actief. Er is al vaker behoefte gebleken op bundeling van de krachten als het om natuurbeheer, studie etc gaat. Er zal een initiatief genomen worden om "alle" natuurverenigingen beter te groeperen. Op 22 januari wordt een plaatselijke afdeling van V.Z.W. natuurreservaten opgericht. De bedoeling is met deze ook samen te werken. Bij deze reeds een oproep aan alle natuurverenigingen om mee te doen aan dit initiatief. Alle reacties zijn welkom.

Bedankt JNM...

Voor de check van 100.000 frank (jawel !!) aan het reservatenfonds. Dit bedrag is enorm welkom gezien de aankopen van de laatste jaren en de aankopen die nog komen gaan. Meer details kunnen we nu niet geven.

Voor wie verder wil steunen: **wie een spaarrekening heeft of opent bij de ASLK kan rechtstreeks onze reservatenwerking steunen door een krekelspaarrekening van te maken met de vermelding van fonds nummer 35 van de Wielewaal.** De bank sponsort op die manier onze reservatenwerking en jouw kost het niets. Wie belastingaftrekbare giften wil doen stort op **Wielewaal rekening nr 000-0319785-73 of 230-0524745-92** met de vermelding dat deze steun naar het reservatenfonds Hoogstraten uitgaat.

Rare Vogels

Welke deze rare vogels waren blijft een goed bewaard geheim onder de aanwezigen. Geen verder commentaar !

Verslag secretaris ad-interim.
Marcel Adriaensen

BESTUURSSAMENSTELLING MARKVALLEI
(WIELEWAAL-AFDELING HOOGSTRATEN-RIJKEVORSEL)

	Adriaensen Marcel	Boeren Ria	Brosens Jaak	Brosens Ria	Eggers Chris	Govaerts Jack	Vanderkaas Tom	Leestmans Jef	Segers Guy	Vanneylen Jos	Verschraegen Tom	Verschraegen Wim	Vorselmans Jos						
Voorzitter	X																		
Secretaris	X																		
Penningmeester	X																		
Ledenadministratie	X																		
Hoofd-redakteur Bietout en V.U.													X						
Begeleidingscommissie GNOP Hoogstraten	X										X								
Begeleidingscommissie GNOP Rijkevorsel					X														
Deelnemer milieuraad Hoogstraten	X																		
Deelnemer milieuraad Rijkevorsel					X														
Afgevaardigde raad van deelgenoten	X																		
Conservator Halsche Beemden											X								
Co conservator Halsche Beemden								X											
Vertegenwoordiger Bonte Klepper											X								
Conservator Jan Spannenburgmuseum																	X		
Gids Jan Spannenburgmuseum			X				X	X									X		
Sleutels Jan Spannenburgmuseum	X						X	X			X	X	X						
Ontvanger bestuurscontacten	X							X			X								
Pers en promotie		X																	
Vogelwerkgroep / ZWG / ARWG																			
Plantenwerkgroep / VBWG																			
Materiaal-verantwoordelijke									X										
Bestuurslid	X	X		X				X	X	X		X							

zal later nog worden bepaald

zal later worden bepaald

Adressenlijst:

- Adriaensen Marcel/Venneweg 2/2321 Hoogstraten-Meer/03-3159040
- Boeren Ria/Lage Rooy 23h/2328 Hoogstraten-Meerle/03-3154053
- Brosens Jaak, Ria/Kerkstraat 48/2328 Meerle/03-3157441
- Eggers Chris/Kievitsheide 94/2310 Rijkevorsel/03/3122352
- Govaerts Jack/Donkstraat 12 / 2121 Hoogstraten-Meer/03-3157185
- Van der Ka Frans/Vogelhofstraat 18/2323 Wortel/03-3143403
- Leestmans Jef's Boschstraat 17/2320 Hoogstraten/03-3146014
- Meyvis Eric/Witherenweg 33/2322 Minderhout/03-3144416 (buren)
- Segers Guy/Sluiskensweg 4/2321 Hoogstraten-Meer/03-3158806
- Vanneylen Jos/Kievitsheide 54/2310 Rijkevorsel/03-3121476
- Verschraegen Tom, Wim/Minderhoutsestraat 125/2322 Hoogstraten-Minderhout/03-3146725
- Vorselmans Jos/Hal 14/2322 Hoogstraten-Minderhout/03-3157626

AUTEUR: Marcel Adriaensen

Reservaatsnieuws

De brabanders die vanaf 15 augustus rondliepen op de Halsche Beemden werden reeds eind oktober weggehaald. Iets te vroeg om een mooie kortgegeten weide over te houden. En om het nog iets te hoge gras een beetje in te korten, kwam er een sympathieke oplossing, nl. **Achil en Zwart**.

Zjef had twee stokoude pony's van de Antwerpse Zoo kunnen op de kop tikken. En deze twee oudjes blijven tot Pasen ! 't Is te zeggen oudjes, nog geen uur na het wegzetten bleken de dressuurpaardjes al olijk en vrolijk in het landelijke gehuchtje Hal rond te lopen. Voordien hadden we al gehoord dat Achil de reputatie van meester-ontsnapper had.

Ga voor alle zekerheid maar eens langs om ze te bekijken.

JNM schenkt 100 000 Bfr. aan reservatenfonds

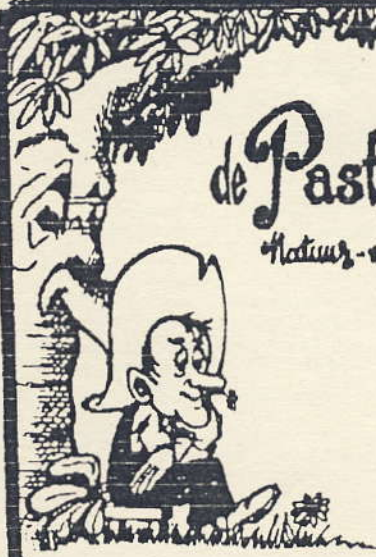
Dit geldt komt op een zeer geschikt moment.

De interessante broekbosjes en weilanden die nog langs ons reservaat liggen, zullen niet aangekocht worden door AMINAL. De gelden voor deze (+/-beloofde) aankopen blijken ingehouden.

Er zit niks anders op dan deze waardevolle stukjes aan te kopen in naam van Wielewaal Markvallei. En hierbij zal deze schenking van JNM enorm van pas komen.

Bedankt JNM !

Tom Verschraegen

de Pastinake
Natuur- en Dietvoeding

* Diverse honing, kruiden, enz...

* Samengestelde kruidenthee's

Vrijheid 188, 2320 Hoogstraten

Het Jan Spannenburgmuseum in een nieuw jasje

Zoals de meeste actieve Wielewalers en JNM'ers wel gemerkt hebben, is er flink geklust aan de inrichting van het Jan Spannenburgmuseum. Een eenvoudig rekensommetje kan een idee geven van het aantal vrijwillige werkuren dat gespendeerd is: minimaal 125 manuren!

Als je dan nog eens weet dat er echte stielmannen bezig waren, mag je er niet aan denken wat dat niet zou gekost hebben! Een echte timmerman, een echte metser, een echte bockhouder, een echte polyvalente tuinaanlegger, wat schoolmeesters, een diaschermexperte, mensen uit de linnendistributie, een echte natuurwachter en nog zo van alles wat!

Er is gezweet, gevloekt (vooral de Guy), gelachen (ook diezelfde), maar het resultaat werd positief onthaald op de verenigingsavond.

Houthandel-DOE HET ZELF De Loose bezorgde ons het materiaal voor het timmeren van de toog, het hangen van isomopanelen aan de muren en voor het dringendste schilderwerk. In name van de gehele Wielewaal wil ik de familie De Loose-Spannenburg bedanken.

We zullen het ook niet nalaten deze firma aan te prijzen voor o.a.

- milieuvriendelijke verven en beitsen
- alle materiaal voor een gezonde doe-het-zelvende Wielewaler

HOUTHANDEL-SCHAVERIJ-DOE HET ZELF

De Loose Stanley

Tel. 03/314.49.19 - 314.83.01 Fax. 03/314.80.21
St.Lenaartseweg 44 2320 Hoogstraten

Oproep

Bij het reorganiseren van het museum is er nog één collectie overgeschoten: de eieren. Honderd, misschien wel meer exemplaren, zonder naam en van vele verschillende vogelsoorten.

De collectie zo laten zien aan de klassen heeft weinig zin. De enige reactie die je krijgt is "Amaai, da'sen der veul!" of "t sen precies allemoal tefrente!"

U ziet niet meteen de meest didactisch verantwoorde reacties.

Hoe kunnen we de eieren nuttig gebruiken voor de klasbezoeken?

Als we de nesten bij de eieren konden laten zien, kunnen we een kast inrichten met speciale aandacht aan nestelplaats: op de grond, in struweel/struikjes, in bomen.

Volgende nesten lijken met zeer interessant:

<u>in bomen</u>	gevlochten nest in mik (wielwaal)	hangnest (kraai)
	nest roofvogel (boomvalk)	
	gehouden nest (specht)	
<u>in struweel</u>	nestje in riet (karekiet)	
	nest in struikje (vink)	
	hangend nestje (staartmees)	holenbroeder (meesje)
<u>op de grond</u>	kuiltje in zand (kievit)	
	halmenestje (geelgors)	
	drijvend nest (fuut, ...)	nest met donsveren (w. eend)

Tom Verschraegen

J.N.M. - ers zijn nieuwsgierig !!!!!

Je weet het,
als J.N.M.-ers oud zijn,
dan worden ze niet meer groot.
En als ze dan nog ouder zijn,
dan gaan ze tenslotte dood.

Maar als je aan een J.N.M.-er gaat vragen
wanneer hij nu eens dood zal gaan,
dan zal die J.N.M.-er zeggen :
"Dat gaat je geen donder aan !"

Dat komt zo :
als J.N.M.-ers oud zijn,
dan willen ze nog niet weg,
omdat ze zo nieuwsgierig zijn :
wat komt er van de J.N.M. terecht ?

Want J.N.M.-ers zijn nieuwsgierig
naar wat voor troep het wordt.
Die J.N.M.-ers kan het nog niet precies raden,
want daarvoor bestaat J.N.M. te kort.

(naar : Opa is nieuwsgierig)

Leentje Tanghe

slak

linde.T.

WAT VLIEGT ER IN JOUW TUIN???

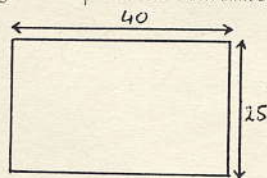
HOE MAAK JE EEN VOEDERHUISJE?

Een voederhuisje in je eigen tuin trekt veel overwinterende vogeltjes aan. Dit is niet allen fijn om naar te kijken, maar je kan er ook veel van leren.

Om een voederhuisje te maken heb je dit allemaal nodig:

- hamer
- lange nagels
- verfborstel
- verf, vernis of een beitsmiddel
- hout
- haakjes
- houtlijm
- zaag
- een bereidwillige papa, mama, grote broer of grote zus-

Zaag uit een plank van 1 cm dikte devolgende figuren uit.

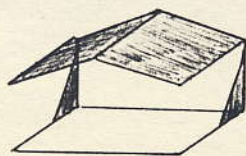
en uit een plank van een halve cm dikte deze 2 plankjes.

Je begint met al de planken te beschilderen, vernissen of te beitsen zodat ze tegen de regen kunnen.

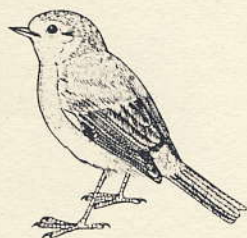
Neem nu de grote plank van 25 op 40 cm plaats op de rand de "huis-vormige" plank. Zet hem zo even vast met houtlijm, dat vergemakkelijkt het werken, daarna kan je hem dan vast timmeren. Om het geheel wat sterker te maken plaats je dan in de hoeken, aan de buitenrand, de twee driehoekige plankjes. Je kleeftook hen eerst vast voordat je gaat timmeren.

Dan is het nu tijd voor een dak. Je plaats dus de twee vierkanten op de schuine kanten van je huis-vormige plank en zorgt ervoor dat de onderste plankoverdekt wordt.

Hieronder zie je alles nog eens op een tekening:

WELKE VOGELS KAN IK TE ZIEN KRIJGEN?

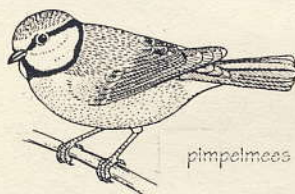
roodborstje

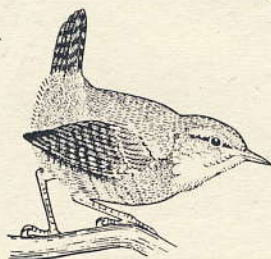
vink

koolmees

pimpelmees

winterkoninkje

staartmees

merel

WEDSTRIJDFORMULIER

Hieronder vind je een invulstrookje waarop je de vogels kan invullen die je in je tuin allemaal gezien hebt. De persoon die de meeste vogels verzameld heeft, kan van ons een prijzeje verwachten.

Naam: _____
Straat & nummer: _____
Gemeente: _____

Vogels die ik gezien heb:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____

Je kan zelf aanvullen als het er nog meer zijn!

groetjes,

Ingrid

Post van onze Dolf uit Bolivië

TA06390Q02

Vistas varias de los Yungas,
clima semi tropical del departa-
mento de La Paz.
BOLIVIA

Leefste JNM-er's,
Het gaat hier heel goed, midden
in het (het) Amazoneewoud.
Een wereld in inderdaad best
wel erg groot, en de bergen van
het Andergebergte in de Paz ook.
Want ik woon in het echt bijna
even plat als in Hoogstraten.
Miere vreten ritten hier inderdaad
ook (spinnen van meer dan 10 cm
en dergelijke). Ralige Keet,
Dolfijn.
BOLIVIA Capital folklórica de América
gelukhig Nieuwjaar.

Postales
324258 La Paz - Bolivia

JNM - Marketa

Car. Fam. Broers - Peters

Verstuur 48
2328 Marketa.

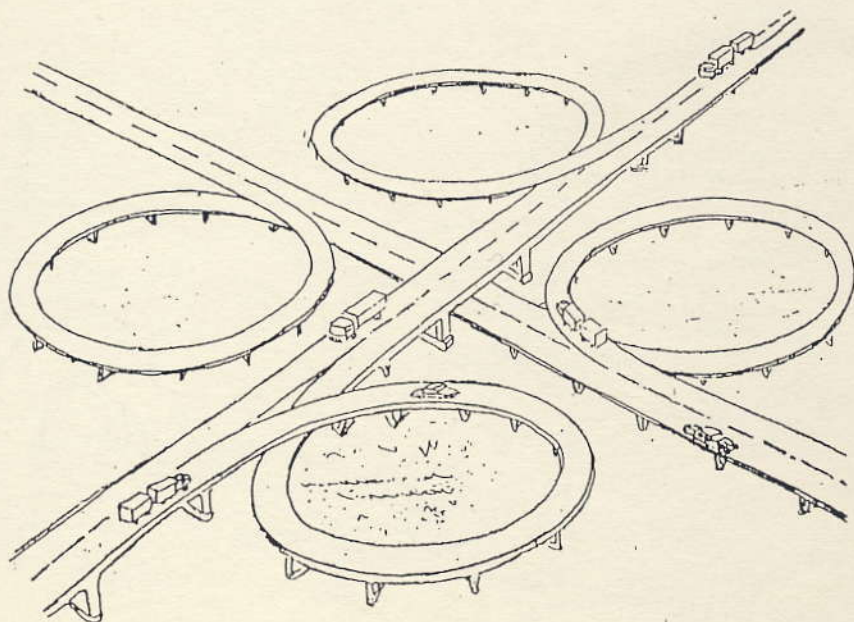
België

Europa

11 DEC 1996

BOLIVIA - Folkloric Capital of America

MAXBURGS KLAVERBLAD

Fotorubriek

De 3 Torgnese gamelbakfrijterkes

Wist-je-datjes

Wist je dat ...

... Tine G. Champion à la Grèque zag tijdens de paddestoelentocht
... Elsje uilenogen heeft

DATUM	SOORT	A.	PLAATS	U.T.M.	WAARN.
16/08/96	oeverloper	1	Turnhout, Zwart Water		Jorn V.D.B.
16/08/96	roodborsttapuit	2	Turnhout, Zwart Water		Jorn V.D.B.
16/08/96	groenpootruiter	2	Turnhout, Zwart Water		Jorn V.D.B.
16/08/96	witgatje	2	Turnhout, Zwart Water		Jorn V.D.B.
16/08/96	wezel	1	Turnhout, Zwart Water		Jorn V.D.B.
26/09/96	zwarte stern	1	Mind., E10-put		Bart H.
28/09/96	bruine kiekendief	1	Retie, Kampinastrand		Jorn V.D.B.
02/10/96	roodkeelpieper	1	Mind.	FS2298	Bart H.
02/10/96	zwarte stern	1	Mind., E10-put		Bart H.
02/10/96	kruisbek	10	Mind., Achteraard		Bart H.
06/10/96	boomvalk	1	Wortel-Kolonie		Bart H./Wim V./e.a.
06/10/96	havik	2	Wortel-Kolonie		Bart H./Wim V./e.a.
06/10/96	roodkeelpieper	1	Mind., E10-put		Bart H.
12/10/96	havik	1	Mind., Hal		Jos Vorss.
13/10/96	rode wouw	1	Ho., K.Boomstraat		Bart H./Wim V./e.a.
13/10/96	smelleken	1	Mind., Achteraard		Bart H.
14/10/96	nonnetje (vr.)	2	Mind., E10-put		Bart H.
23/10/96	boomleeuwerik	7	Wortel-Kolonie		Bart H.
26/10/96	brilduiker	1	Beerse, Blak		Jorn V.D.B.
01/11/96	goudvink (man)	1	Meer, Sluiskensweg		Guy S.
03/11/96	blauwe kiekendief	2	Meer, Maxburg		Guy S.
10/11/96	ijsgors	1	Meer, Paterspad		Bart H.
16/11/96	brilduiker	4	Beerse, Blak		Jorn V.D.B.
17/11/96	mandarijneend (kopp.)	2	Meer, Mosten		Bart H.
17/11/96	blauwe kiekendief	1	Meer, John Lijsenstr.		Bart H.
17/11/96	steenuil	1	Merksplas, Bosstraat		Jorn V.D.B.
23/11/96	distelvink	15	Meer, Transportzone		Guy S.
23/11/96	mandarijneend (kopp.)	2	Meer, Mosten		Bart H.
23/11/96	roodhalsfuut	2	Beerse, Blak		Jorn V.D.B.
27/11/96	barmsijs (grote)	2	Mind., Desta		Bart H.
01/12/96	mandarijneend (kopp.)	2	Meer, Mosten		Bart H.
14/12/96	waterpieper	15	Meer	FT1900	Bart H.
14/12/96	grote zaagbek (vr.)	1	Meer, Mosten		Bart H.
14/12/96	waterpieper	25	Meer, Mark	FT2104	Bart H.
14/12/96	roodborsttapuit (overwi.)	2	Meer, Mark		Bart H.
15/12/96	grote zaagbek (kopp.)	2	Mind., E10-put		Bart H.
15/12/96	grote zaagbek (vr.)	1	Meer, Mosten		Bart H.
17/12/96	boomleeuwerik	18	Mind., Halsche-Beemden		Tom V./Jef L.
22/12/96	aalscholver	3	Mind., E10-put		Wim V.
22/12/96	grote zaagbek(2 man. 3 vr.)	5	Mind., E10-put		Wim V.
16/11/96	roodhalsfuut	2	Beerse, Blak		Jorn V.D.B.

VOLGENDE WAARNEMINGEN WORDEN VERWACHT BIJ WIM V. VOOR 21 MAART